

Запис 7 вересня 2016. Місце запису: Київ

Катаріна Новікова (КН): Інтерв'ю з головою Секретаріату ГО «Реанімаційний пакет реформ» Артемом Миргородським (АМ). Веде: Катаріна Новікова.

КН: Пане Артеме, які найважливіші етапи Вашого життя що заважили на виборі Вашої позиції?

АМ: Вперше мабуть я серйозно осмислив необхідність участі в громадянській позиції на початку 2000 років, коли ще був студентом Національного економічного університету. Тоді Ющенка виключили з кабінету міністрів і це викликало народне обурення. Я пам'ятаю, що були виступи перед Верховною Радою і ми з нашим науковим керівником та колегою пішли підтримати Ющенка, тоді ще прем'єра. Я сам намалював плакат і дав інтерв'ю Reuters та DW, тому що володів англійською мовою. Це був реальний прояв народної волі. Відтак на початку 2000 я отримав такий досвід свідомого громадянина, який може залучати своїх колег, навіть маму. Нам видавалось тоді, що підтримати Ющенка важливо, бо він був успішним банкіром порівняно з кумівською ерою.

Коли почалась Помаранчева революція я працював маркетологом у мережі громадського харчування «Швидко». У нас були два заклади на майдані – у підземному переході та в торговому центрі «Глобус». Ми всією компанією вийшли на майдан, заявивши, що тиждень не будемо працювати і керівництво до цього спокійно поставилось. Я вийшов з ініціативою нагодувати людей по собівартості і керівник мережі підтримав її. Ми продавали вареники з м'ясом, салати та чай декілька днів, намагаючись таким чином підтримати той спротив. Проте це була лише розминка до Євромайдану, адже не було трагічних подій. Я зранку зустрічав людей з мого відділу на станції метро Арсенальна, організовував акції тощо. Ми тоді підтримали конкретну людину, Ющенко, а не набір цінностей як зараз під час Євромайдану. Ми діяли в рамках конкретного спротиву.

На Євромайдан я також потрапив за покликом душі, як свідомий киянин, що живе у центрі на Печерську. Я пішов у супермаркет «Сільпо», купив продукти та зробив 40-50 канапок для протестувальників. На майдані я почав знайомитись з людьми і регулярно ходив туди до першої ночі. Далі зі знайомими ми зорієнтувались і почали шукати собі там

роботу. Це по суті була республіка в республіці: кожен робив своє, прибирав сніг, приносив дрова, прибирав сміття, завозив потрібне. Ми реально шукали там роботу. Тому я багато чим займався. Один день навіть ароматизували туалети придбаними засобами. Багато одягу та продуктів також підвозили. Майдан був більш схожий на організований фестиваль громадянського суспільства до подій 18-19 січня 2015, до перших протистоянь на вул. Грушевського.

Відтак 21 січня завдяки своїм знайомством на майдані я потрапив на одну зустріч. Це була презентація ідей п'ятьох людей з робочою назвою безпека транспортування. Адже існувала проблема постраждалих та хворих людей, в яких почалися хвороби чи відродилась хронічні з огляду на тодішні сильні морози. Вони лежали у будинку Профспілок та в мерії, також у кількох локаціях. Проте там не вистачало належного лікарського догляду та медикаментів і варто було подумати про госпіталізацію. Виникла ідея вивозити їх, але аби вони не потрапляли в державні лікарні, особливо поранені, адже тоді ними відразу цікавилась міліція і на місці відкривали справи, а багатьох навіть забирали з лікарень у відділи.

Ми швидко зорієнтувались, що ідея дуже добра. У мене та колег були машини. Ми зрозуміли, що слід купити декілька телефонів, знайти оперативний штаб біля майдану, декілька десятків волонтерів, домовитись із медичними службами, а також з церковними інституціями. Ми домовились із чотирма монастирями, зокрема Лютеранською церквою, собор Василя Великого біля Львівської площі, монастирем братів капучинів на бульварі Перова 1 та Михайлівським монастирем. Ми створили систему чергувань на майдані, поширились візитки серед лікарів й таким чином почався процес безпечного транспортування. Ми вивозили щовечора хворих до цих притулків. Потім Ольга Богомолець довідалась про нашу ініціативу та дала нам можливість розташувати офіс у неї в Інституті, бо це було зручно біля майдану. Власне таким чином ми щоденно працювали до кінця лютого, в результаті чого вивезли декілька сотень людей.

Виявилось, що в ході праці ми несподівано для себе створили базу даних постраждалих на майдані. Ні в кого такої бази не було, адже МОЗ цим не займався, бо держава усунулась від всіх цих проблем. Консули різних держав, зокрема Чехії, Польщі, Німеччини та Румунії звернулись до нас через посередників. Вони хотіли взяти

постраждалих на лікування й їм потрібна допомога надати дані справжніх хворих, які потребують лікування. Ми почали з ними зустрічі та виїзди до лікарень аби відібрати людей на лікування. Відтак почалась активна фаза, що тривала місяця два після майдану по транспортуванню потерпілих закордон. Ми таким чином вивезли близько 270 людей на лікування (3 літаки в Польщу, 3 в Чехію та в Німеччину та 1 в Румунію, а також декілька приватних рейсів до Литви).

Це розповідь на декілька годин і тому я викладаю стисло. Ми зрозуміли, що нам слід упорядкувати базу даних, адже це реальний актив нашої праці. Багато хто почав після майдану розходитись, хто на навчання, хто на роботу. Тоді я вийшов з ініціативою створити громадську організацію, хоч при цьому я вже давно працював у бізнесі. Мене захопила громадська діяльність. Більшість мене підтримала і ми створили разом з Іваном Дем'янцем, Оксаною Сивак, що зараз є заступником міністра охорони здоров'я «Ініціатива Е плюс». Назву допомогла дати Олена Супрун, зараз міністр охорони здоров'я, яка була з нами разом на майдані.

Тож ми почали працювати за допомоги чеської організації «People in need», найбільша в Європі громадська організація, що налічує 700 людей. Вони нам допомогли правильно створити базу даних. Адже свого часу вони її опрацювали, допомагаючи при повені у Чехії. Ми діяли і потім нам «Canadian Craft Foundation» з Торонто дала перший грант. Нам його вистачило все літо 2014 року їздити по Україні та складати базу потерпілих. Ми встановлювали контакти з місцевими координаторами волонтерами медичної допомоги та проводили зустрічі з постраждалими, які на той момент вже повернулись додому. Це було наприклад понад 100 людей за два три дні. Поглиблена база даних складалась з інтерв'ю, персональних даних, які поранення, сканування всіх медичних документів, паспорта, всієї інформації про людину та обставини поранення, себто місце, дата, отримання будь якої гуманітарної допомоги від когось. До кінця року ми завершили близько 800 поранених особисто і ще близько 200 залишалось контактів людей, прізвища яких були підтверджені, але ми не проводили з ними персональну зустріч.

Після цього почалась друга фаза, коли інші благодійні організації, зокрема «Карітас Україна» захотіли співпрацювати з нами. Потім почалась ініціатива відправлення дітей постраждалих на відпочинок, психологічна допомога їхнім сім'ям, навчання тощо. Тож ми

здали собі справу що втягуємось в велику діяльність з гуманітарних проєктів. Далі наступила війна та АТО і частина наших волонтерів переорієнтувались туди. Ми тоді вже юридично оформили організацію. Рада Європи звернулась до нас аби ми допрацювали та частково передали базу даних Генеральній прокуратурі та МОЗу з метою допомогти отримати компенсації від уряду за тяжкі поранення.

Таким чином Револуція гідності для мене та моїх колег завершилась інституційно на зовсім іншому рівні. Ми вишли не поодинці, а в організаціях, які ми створили та після революції продовжують активно працювати. За ці два роки наша організація отримала різної грантової та добродійної допомоги на суми понад три мільйони євро. А товарами ще набагато більше, зокрема від діаспори Канади, США також для постраждалих на АТО зараз.

Ця революція зробила нас зовсім іншими громадянами. Ми не прийшли просто покричати як раніше, а організаційно діяли та утворювали різні юридичні форми діяльності й продовжили працювати після закінчення активної фази майдану. Я пишаюсь тим, що наша організація вистояла, адже ціла низка волонтерських структур закрились. Однак, хоч вони й припинили існування, то стали прикладом для нової хвилі волонтерства для підтримки АТО. Й до цього почали залучатись люди, які не брали активну участь у Євромайдані, це дуже приємно, що люди в другому буремному періоді України не залишились осторонь. Хоч звичайна людина не витримує в активному режимі волонтерства більше, ніж три місяці. Це не заробіток, велика відданість, а можна лише мати кошти на життя. При цьому бачиш реальне горе людей та подеколи складність спілкуватись з ними. Надходить психологічне виснаження. Тому ті, хто досі працює в цій сфері є справжніми героями.

Нема сумніву, що ці громадські організації стали опорою суспільства. Я є керівником секретаріату найбільшої коаліції громадських організацій, яких є зараз 66. У нас понад 300 учасників експертів, понад 90 законів України стали законами завдяки РПР, ми отримали багато схвальних відгуків від послів. Це дуже потужна діяльність, хоч фактично залучено в неї десь 3 % населення. А через сам Євромайдан пройшло від 7 до 14 % населення за різними даними. Це меншість, яка змінила країну.

Сьогодні такі організації як РПР, «Нова країна», «Вокс Юкрейн», «Ізі бізнес» та низка інших організацій фактично діють як окрема гілка влади. Нас не можуть ігнорувати політики. За Януковича у громадських організацій був розклад зустрічей у Верховній Раді, була кімнатка і депутатам було рекомендовано зайти поспілкуватись із громадським експертом. Зараз ми проводимо свої клуби реформ у стінах Ради для різних фракцій. Зараз представник РПР має право виступити з пріоритетами від громадськості на погоджувальній раді, де мають право вступу лише депутати. Це неймовірно і немає в деяких закордонних країнах. У нас є багато делегацій з іноземних молодіжних організацій зі Швеції, Польщі, Румунії та Німеччини, США, Білорусії та Росії. Й жодна країна не сказала, що в них є щось подібне. Адже або там вже добре побудована державна система, яка не потребує асистенції, або не розвинуті в цьому плані.

РПР побудована на цінностях Євромайдану та заснована на майдані у 7 березні 2014 року. Тоді відбулась перша установча зустріч у просторі «Часопис» на вул. Толстого. Там зустрілись представники найбільших громадських організацій, які вирішили створити таку платформу, яка б координувала їх діяльність у Верховній Раді. Є низка законопроектів, які роками лежали у шухляді й потрібна одна платформа, яка б мала резонанс і координувала в один голос. Адже найбільша проблема громадянського суспільства попередніх років була власне безсистемність та відсутність єдності. Ми розробили завдяки цілій низці талановитих менеджерів громадського сектору таку юридичну систему, яка створила сбалансоване врядування. Тут немає одного директора чи одного власника, все побудовано на симетрії. Є вища рада – це збори, де всі мають голос всі члени організації, а не асоційовані члени просто слухають. Завдання – просування реформ від децентралізації органів влади до нацбезпеки, культури та інших сфер. Це новий рівень Профсоюзів. Ми зараз фінансуємось з Єврокомісії, а до цього – урядами США, Швеції, Польщі та фондом Сороса.

Євромайдан допоміг згуртуватись під егідою цінностей. Ці люди сьогодні формують основу для майбутнього уряду та політичних партій. Вже зараз засновники РПР Ганна Гопко, Світлана Заліщук, Остап Єднак, Оксана Сироїд та Оксана Продан стали політиками. Депутати Наєм та Лешенко були при заснуванні також як одні з ідеологів. Я впевнений, що це створив майдан та єдність протестувальників на ньому для спільних

цінностей та мети. Я визнаю, що ми на майдані отримували кайф від цього, попри трагічність подій, що розгортались довкола. Я сам особисто бачив смерть. Я возив поранених у своїй машині.

КН: Ви говорили про набір цінностей Євромайдану, які вони та як люди дізнавались про них аби гуртуватись та працювати разом? Чи цінності були проголошені або ж сформовані там?

АМ: Я розпочну цікавою історією з нашої діяльності. У нас була домовленість з братами капуцинами завозити людей на перебування до них, але з вимкненими телефонами та вийнятими батареями, аби їх не розкрили. Вони надавали для потерпілих добрі умови у гостьових окремих кімнатах з ліжками та душем. Одного разу я віз одного хлопця мулата і мав завдання перевірити чи не є агентом. Питаю звідси ти? Я зі Львова, а де вчишся – у школі № 8, а де працюєш – ніде. Я вже злякався, кого я везу. Далі питаю: а чого ти прийшов на майдан? Він мовчки дивиться на мене. Тоді питаю: ти за європейську цивілізацію чи за культуру? А він відповідає – я за культуру. «Надо поднять культурную планку». Я спочатку подумав, щось дивне каже, а потім замислився над його словами. Й справді причиною наших нещасть є відсутність певної культури, що тягне за собою зневагу та корупцію.

Тож за які цінності я стояв? Я та моя родина вийшли за євроінтеграцію. Я вийшов на майдан ще до побиття студентів. Але більшість людей вже після побиття. Ми говорили вже про конкретні речі – про справедливість, відповідальність, порядок, гідне ставлення до кожного громадянина та прозорість. Й власне про культуру, адже Євромайдан був площадкою культурного обміну, там були всі представники суспільства. Ми побачили там себе як єдину націю. В процесі майдану євроінтеграційний вектор змістився і став не пріоритетним. Наприклад афганці були проти ЄС. Проте справедливість єднала всіх протестувальників. Нам справді слід працювати над культурою.

Й коли після завершення Євромайдану частина учасників стала політиками ми побачили, що вони не дають раду із своїми завданнями у світлі Революції Гідності. Вони були як поганими менеджерами, так і задіяними в корупційні схеми. Адже частина

учасників не були просто активістами Євромайдану, а членами партій, які планували свою подальшу кар'єру. Однак є шанс, що вихідці громадянських організацій стануть гідними та успішними політиками.

КН: Тож мотивацією для участі в Євромайдані була євроінтеграція та прагнення відновлення соціальної справедливості? Але як гуртувались люди?

АМ: Була автомотивація, ніхто нікого не зганяв. Я знайшов колег по організації на майдані. Тоді Євромайдан як магніт притягував молодих та амбітних людей. Всі розуміли, що відбуваються важливі процеси, кожний робив своє та шукав групу за інтересами. Наша група розрослась від 7 осіб до 45. Ми не проводили тоді фб активність. Багато казали – я почув як побили студентів, сів у маршрутку та поїхав. А вже коли майдан набув обертів то побувати там стало must visit and must see. Це доручення до нього розглядалось як щось надзвичайно важливе, особливо після Нового року. Спочатку часто у людей була особиста мотивація, а потім вже з'явилося відчуття участі у великій історичній події.

КН: Майдан був вуличним протестом? Яким чином могли на ньому народитись організаційні ініціативи, що зараз впливають на реформу законодавства.

АМ: Протест не означає кидати гарячі суміші. Там завжди є різні шари – одні радикально чи агресивно налаштовані, інші помірковано, а деякі підтримують протест експертною підтримкою, хоч можуть не знаходитись безпосередньо на майдані. Власне вони працювали для об'єднання інформаційного простору й відтак продовжили далі діяти.

КН: Ви говорили про неспроможність деяких учасників майдану в ролі політиків. З одного боку є законодавчі ініціативи, а з іншого надалі є корупція в країні. Як Ви визначаєте корупцію?

АМ: Основне завдання політиків – це забезпечити соціальну справедливість, розподіл цінностей, коштів та ресурсів, які належать суспільству. А корупція – це

порушення справедливого розподілу суспільного блага, поставлення особистого блага над спільне, привласнення спільних коштів. Українське суспільство повністю корумповано на всіх ланках. А відтак й існує недовіра до інших, бо кожний намагається виживати поодиночку. Нам важливо зараз утвердити громадянські ініціативи та діяти аби не повернутись до пост-радянського табору.

КН: Дякую за розмову.